

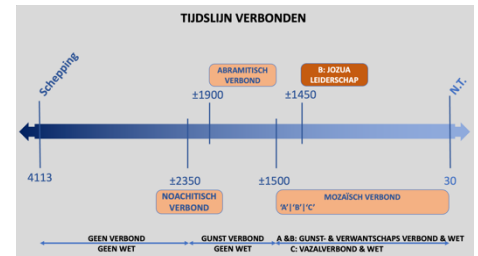

**BIJBELSTUDIE SERIE OVER DE RELATIE VAN GOD NAAR
DE MENS EN VICE VERSA DOOR DE BIJBEL HEEN.**

MOZAÏSCH VERBOND - deel 2

Laten we eerst nog even kijken naar de verschillende verbonden tot dusverre. De eerste 1700 jaar na de schepping was er geen verbond en ook geen wet. Bij Noach komen we het eerste verbond tegen waarin God belooft nooit meer de aarde te bedekken middels een watervloed. Het was een gunstverbond, met alleen zegen vanuit God.

Dan, zo'n 450 jaar later, gaat God een verbond aan met Abram en belooft hem tot een groot volk te maken met een land wat hij van God zal ontvangen. Ook dat verbond is een gunstverbond en loopt zo'n 400 jaar lang door tot Mozes. Dan zijn we inmiddels 2600 jaar zonder wet en 950 jaar met een gunstverbond.

Dan gaat God een verbond aan met Mozes, welke begint als een gunstverbond, waarbij heel het volk direct toegang wordt verleend tot God. Eenieder zou priester zijn, een heilig volk (Ex.19:6). Het volk verkoos echter Mozes als hun middelaar, waardoor het verbond een verwantschapsverbond werd met afspraken waar beide partijen zich aan dienden te houden en waarop maatregelen getroffen konden worden als zij zich er niet aan hielden. Wat dus begon als een gunstverbond, werd een verbond met afspraken en consequenties. Iets wat nooit Gods bedoeling was geweest en waardoor Hij zich moest uiten op een manier die niet bij Zijn wezen hoorde. Hij hield zich aan de afspraken zoals het volk dat had gewild.

Het volk overtrad die afspraken met grote regelmaat (beginnende al direct met het maken van een gouden kalf als afgod), waardoor God straffen uit moest vaardigen.

Maar dan is het einde van het leven van Mozes in zicht (Deu.34). God stond nu op het punt Zijn verbondspartner te verliezen. En er stond een nieuwe verbondspartner klaar om Mozes te vervangen, Jozua. De vraag is dan echter: Wat gebeurt er met het verbond? En wat voor soort verbond wordt dat dan?

Vazalverbond

Het punt is dat als twee partijen een verwantschapsverbond hadden en een van de partijen heeft deze slecht onderhouden, dan kon, bij overlijden van de partner, het verbond worden veranderd. Dat kon niet zolang de eerste partner nog leefde, maar als er een opvolger kwam, dan wel. Dit is wat er plaatsvond toen Mozes stierf en Jozua het overnam.

Maar doordat het volk zich in al die jaren zo vaak niet aan het verbond had gehouden, sloot God een ander soort verbond en wel een Vazalverbond.

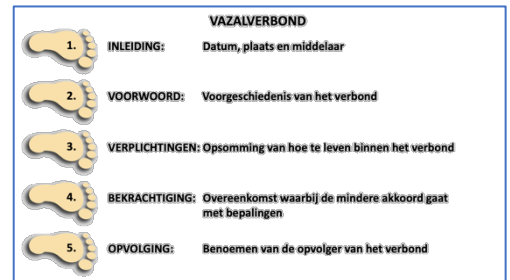
Een verbond waar niet meer beide partijen afspraken maakten en inspraak hadden, maar waar alleen de bovenliggende partij regels oplegde aan de mindere partij. Bij voorbeeld als een koning een andere koning had overmeesterd, dan legde de winnende partij regels op aan het verslagen volk. In het geval van het volk was dat God zelf.

In het boek Deuteronomium zien we dat er duidelijk is overgegaan van een verwantschapsverbond naar een vazalverbond.

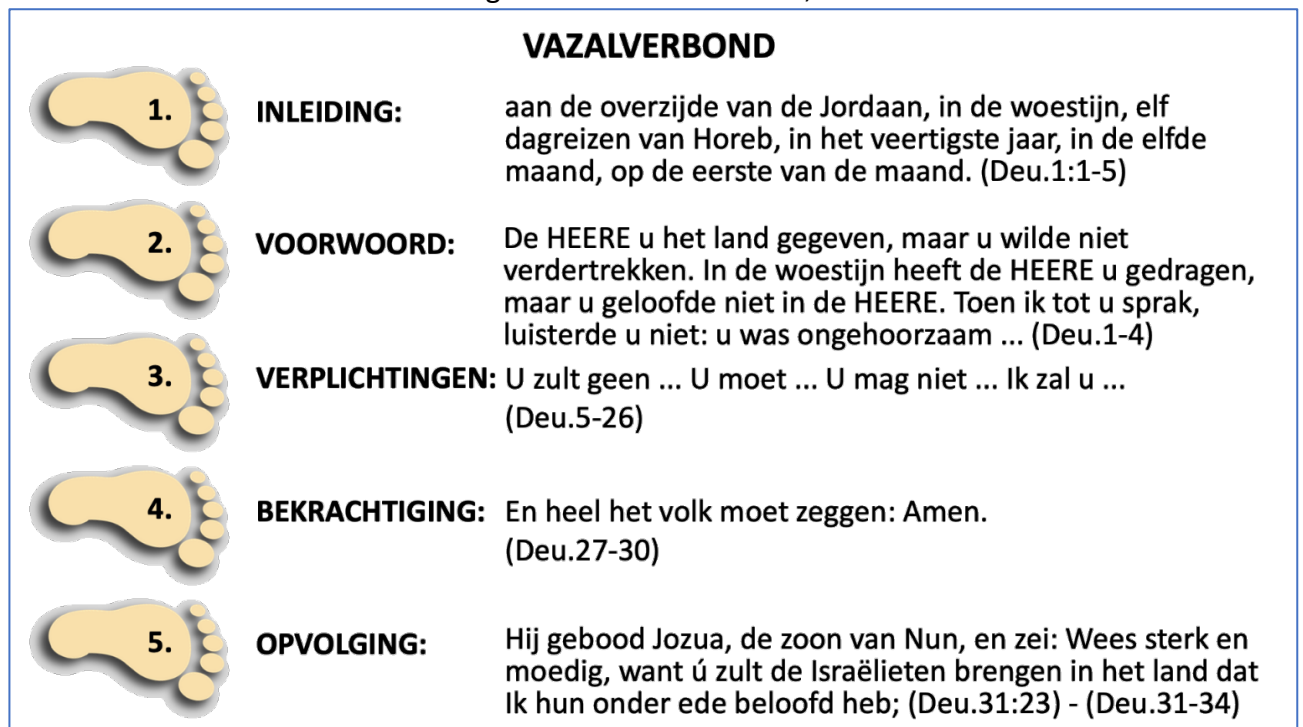
Ook de structuur van een vazalverbond zoals dat in het oude Midden-Oosten gebruikelijk was, zien we hierin terug.

Een Vazalverbond had in die tijd de volgende structuur van 5 stappen:

1. Een inleiding, waarbij de datum, de plaats en de bemiddelaar van het verbond werden genoemd.
2. Een voorwoord waarin de historie van het verbond tot dan toe was verlopen, waarin ook werd genoemd waarin ze trouw of ontrouw waren.
3. Dan kwamen de bepalingen en de verplichtingen waaraan men binnen het verbond moest leven. Een opsomming van alles waaraan voldaan moest worden. Dit was meestal het langste gedeelte van het verbond.
4. Dan volgde uiteindelijk de bekrachtiging van de overeenkomst, waarbij de mindere akkoord moest gaan met de bepalingen van de meerdere.
5. Uiteindelijk werd de opvolger genoemd van degene die het verbond overneemt bij het sterven van de eerdere verbondspartner.

Deze zelfde structuur vinden we terug in het boek van de wet, Deuteronomium:

Deze toevoegingen aan de eerder wet uit Exodus en Leviticus moest naast de ark van het verbond worden gelegd. Dus niet erin, waar de twee tafelen met de tien geboden lagen, maar ernaast. Het was een addendum naast het echte verbond met nieuwe verplichtingen.

Deu. 31:26 Neem dit wetboek en leg het naast de ark van het verbond van de HEERE, uw God, zodat het daar is als getuige tegen u.

Zegen en vloek

In Deuteronomium 27 t/m 29 worden vervloekingen gegeven als deel van dit verbond als men zich niet aan bepaalde regels houdt, maar ook zegeningen als men er wel aan gehoorzaamt. Op al die vervloekingen moest het volk hun 'Amen' geven als bevestiging dat zij daarmee instemden. Bv.:

Deu. 27:18 Vervloekt is wie een blinde laat verdwalen op de weg! En heel het volk moet zeggen: Amen.

En zo zijn er tal van vervloekingen, maar ook zegeningen.

In deze hoofdstukken zit een hele structuur, een zogenaamde **chiastische structuur**.

De chiastische structuur is een structuur waarbij binnen een bepaalde verhaallijn de verschillende thema's in een bepaalde volgorde worden gerangschikt, waarbij de eerste helft van het verhaal de structuur A-B-C... enz. heeft, die in de tweede helft precies wordt omgekeerd.

Een hele eenvoudige chiastische structuur heeft de vorm A-B-C - C-B-A. Het idee achter deze structuur is dat door deze symmetrische ordening elk van de thema's afzonderlijk meer nadruk krijgt.

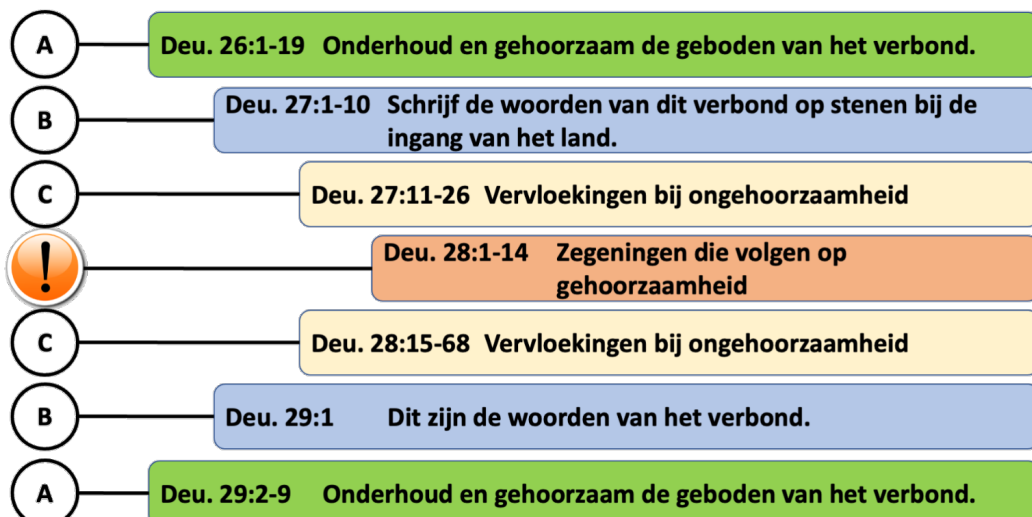
Met name ligt de nadruk wat er in het centrale deel staat, in het midden dus.

De meest eenvoudige structuur is A-B-B-A, deze vinden wij bijvoorbeeld in wat Jezus heeft volbracht:

Zo is dat ook in het geheel van Deuteronomium 26 t/m 29, maar ook in de zegeningen en de vervloekingen van hoofdstuk 28.

Zo zien we de structuur van het geheel over hoofdstuk 26 t/m 29 als volgt:

Het centrale deel, in dit geval de zegeningen die volgen op gehoorzaamheid, is het meest belangrijke punt. Dat is waar dit gedeelte eigenlijk om draait.
Dit centrale deel zegt ons dat God geen God wil zijn van vervloeking, maar van zegening.

Maar als we gaan kijken naar Deuteronomium 28, waarin de zegeningen en de vervloekingen beschreven staan, dan zien we daar een dubbel chiasmische structuur. Binnen de zegeningen heb je een chiasmische structuur, maar ook binnen de vervloekingen. En nog eens een symmetrische structuur tussen deze twee. En wel als volgt:

ZEGEN - VLOEK	
A - Economisch succes (v.3a)	A – Landbouwramp (v. 23-24)
B – Veel voedsel (v.3b)	B – Lijken tot voedsel (v. 25-26)
C – Vruchtbaarheid (v.4)	C – Ongeneeslijk ziek (v. 27)
D – Goede oogst (v.5)	D – Waanzin en blind (v. 28-29)
E – Militair succes (v.6)	E – Verdrukt en beroofd (v.29)
F – Overwinning (v.7)	F – Onderdrukking (v.30-33a)
E – Militair succes (v.7)	E – Misbruik, onderdrukt (v.33b)
D – Goede oogst (v.8)	D – Waanzin (v. 34)
C – Vruchtbaarheid (v.11)	C – Ongeneeslijk ziek (v. 35)
B – Veel voedsel (v.12a)	B – Weinig voedsel (v. 38)
A - Economisch succes (v.12b-13)	A – Landbouwramp (v. 38-42)

Het centrale deel is weer waar eigenlijk alles om draait en wat er ook in het hoofdstuk 30 als samenvatting wordt gegeven:

Deu. 30:19 Het leven en de dood stel ik u voor, de zegen en de vloek; kies dan het leven, opdat gij leeft, gij en uw nageslacht.

Het centrale deel geeft ook hier weer aan dat we een God hebben van overwinning, omdat Hij in de basis een God is van zegening en niet van vloek.

Mislukt

Het verbond is nu vernieuwd en er zijn zegeningen en vervloekingen aan verbonden, maar door de mond van Mozes geeft God al aan dat het volk dit niet zal nakomen en het zal mislukken met alle gevolgen van dien.

Dit lezen we in Deuteronomium 29, waar onder andere staat:

Deu. 29:24-29 Waarom heeft de HEERE dit gedaan met dit land? Wat betekent deze grote ontbranding van Zijn toorn? Dan zal men zeggen: Omdat zij het verbond van de HEERE verlaten hebben. Zij zijn andere goden gaan dienen en hebben zich daarvoor neergebogen. Daarom is de toorn van de HEERE ontbrand tegen dit land en brengt Hij daarover al deze vervloekingen die in dit boek beschreven zijn. En de HEERE heeft hen uit hun land weggerukt, in toorn, in grimmigheid en in grote verbolgenheid, en Hij heeft hen geworpen in een ander land, zoals het op deze dag is.

Onder Jozua gaat het nog een tijd goed, zo zelfs dat aan het einde van zijn leven (rond het jaar 1400 v.Chr.) Jozua kan zeggen:

Jozua 23:14 En zie, ik ga heden de weg van heel de aarde, en u weet met heel uw hart en met heel uw ziel dat er geen enkel woord van al de goede woorden die de HEERE, uw God, over u gesproken heeft, on vervuld gebleven is. Alles is uitgekomen voor u, geen enkel woord ervan is on vervuld gebleven.

Maar ook Jozua voegt eraan toe dat er een tijd gaat komen dat ze uit het land verdreven zullen worden:

Jozua 23:15 En zoals al die goede dingen u overkomen zijn, die de HEERE, uw God, tot u gesproken heeft, zo zal het ook gebeuren dat de HEERE al die kwade dingen over u zal laten komen, totdat Hij u weggevaagd heeft uit dit goede land, dat de HEERE, uw God, u gegeven heeft.

Het ging al fout ten tijde van de Richters. Het volk diende de afgoden en pleegde allerlei gruwelijke zonden. Na een korte tijd van voorspoed onder de regering van David en Salomo, ging het opnieuw snel bergafwaarts onder de volgende koningen van Israël en Juda.

Na de dood van koning Salomo valt het koninkrijk Israël uiteen in twee koninkrijken. Het volk vraagt aan Rehabeam, de zoon van Salomo om hen minder hard te laten werken dan onder koning Salomo. Rehabeam weigert en 10 stammen willen hem niet meer als koning, Jerobeam wordt hun koning. Alleen de stammen Juda en Benjamin blijven onder de regering van Rehabeam. Het koninkrijk is verdeeld, er zijn twee koninkrijken: Het Noordrijk heeft 10 stammen en wordt dus ook wel het 'Tienstammenrijk' genoemd of Israël. Samaria is de hoofdstad van het Noordrijk. Het Zuidrijk heeft 2 stammen, Juda en Benjamin. Het wordt ook wel het 'Tweestammenrijk' of Juda genoemd. Jeruzalem is de hoofdstad van het Zuidrijk.

Het boek Koningen heeft over het Tienstammenrijk, het koninkrijk Israël, vrijwel niets positiefs te vertellen. De hoofdstad Samaria werd in 722 voor Christus door de Assyriërs veroverd en met de grond gelijk gemaakt. De tien stammen zijn tot op de dag van vandaag verdwenen. Het Tweestammenrijk hield het nog 150 jaar langer uit en had enkele goede koningen waaronder Josef, Hizkia en Josia. Maar ook hier zondigde de meerderheid van het volk tegen de Heere en hun naasten, ondanks de voortdurende waarschuwingen van de profeten. God strafte hen om hen tot bekering te brengen, maar tevergeefs. Ze hielden vast aan hun eigen wegen.

Na al die jaren van waarschuwingen bracht God uiteindelijk het oordeel over het volk van Juda waar Mozes al over gesproken had. De stad Jeruzalem werd in 587 voor Christus door de Babyloniërs veroverd. Jeruzalem lag in puin, het land was verwoest en de bovenlaag van de bevolking werd voor zeventig jaar verbannen naar Babel als straf op hun zonden.

Herstel

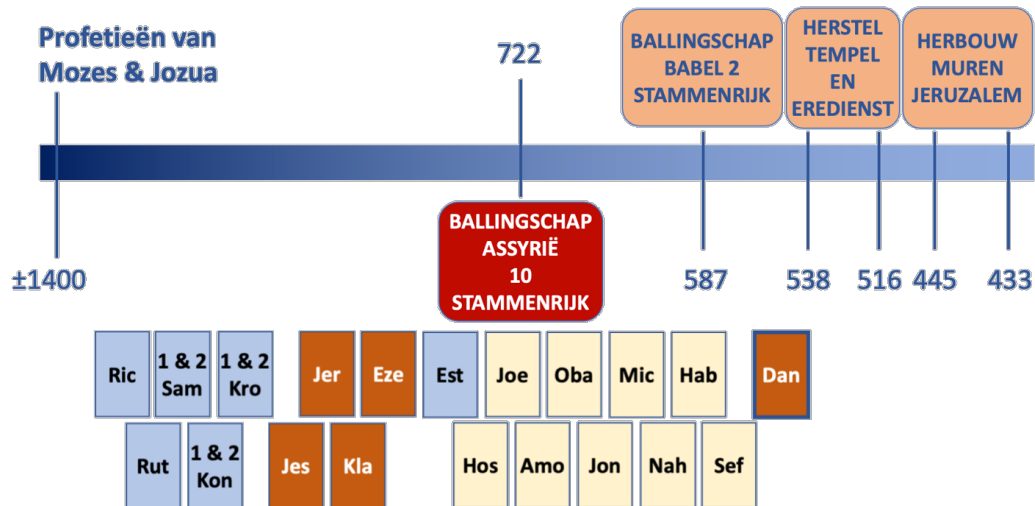
Maar Mozes voorzegde niet alleen de straf over het volk door de ballingschap, maar ook de genade van God door ze weer te herstellen. Dat zei hij in:

Deu. 30:1-3 Het zal gebeuren, wanneer al deze dingen die ik u voorgehouden heb over u komen, ... en u zult zich bekeren tot de HEERE, uw God, ... dan zal de HEERE, uw God, een omkeer brengen in uw gevangenschap en Zich over u ontfermen. Hij zal u weer bijeenbrengen uit al de volken waarheen de HEERE, uw God, u verspreid had.

In 538 v.Chr. roept koning Kores, de koning van Perzië, de Judeeërs op om de tempel te gaan herbouwen. Dat gebeurt in de jaren 537 - 516 v.Chr. onder Ezra. De tempel wordt hersteld en de erediensten worden hervat.

In het jaar 445 v.Chr. neemt Nehemia de leiding om de stadmuur van Jeruzalem te herstellen. Door tegenstand en vertragingen zijn deze 12 jaar later herbouwd.

In een tijdslijn ziet dat er als volgt uit:

In de tijd tussen de profetieën van Mozes en Jozua zien we dat er behoorlijk wat Bijbelse boeken zijn geschreven.

Maar zowel het Noordelijk 10-stammenrijk, als ook het Zuidelijke 2-stammenrijk werd dus door hun ongehoorzaamheid en het niet houden aan de wet, weggevoerd naar een vreemd land.

Toch blijf je met de vraag zitten: is het wel eerlijk van God om ze uit het land te verdrijven en in ballingschap te voeren als je weet dat het onmogelijk is om je aan de wet te houden die God zelf heeft voorgeschreven?

Zou God van de mens dingen verlangen die ze nooit zouden kunnen waarmaken?

In Deuteronomium 30 geeft God daar zelf antwoord op:

Deu. 30:11-14 Want dit gebod, dat ik u heden gebied, **is niet te moeilijk** voor u en het is niet ver weg. **Het is niet in de hemel**, zodat u zou kunnen zeggen: Wie zal voor ons naar de hemel opstijgen om het voor ons te halen en ons te laten horen, zodat wij het kunnen doen? **Het is ook niet aan de overzijde van de zee**, zodat u zou kunnen zeggen: Wie zal voor ons oversteken naar de overzijde van de zee om het voor ons te halen en het ons te laten horen, zodat wij het kunnen doen? Want dit woord is heel dicht bij u, in uw mond en in uw hart, om het te doen.

Vaak wordt gedacht dat Jezus kwam om de wet volmaakt uit te leven, omdat nog nooit iemand dat had gedaan. Maar de Bijbel zelf spreekt dat tegen. Als het onmogelijk geweest zou zijn, dan zou dat een slecht beeld van God geven. Dat Hij een wet zou geven die niemand kan houden en vervolgens daarvoor wordt gestraft.

Jezus kwam om mensen te behouden. De wet was er niet om mensen te behouden, maar om te zegenen of te vervloeken. Niet om te redden of het eeuwig leven te geven. Dat wordt op geen enkele manier in de wet genoemd.

De beloning van gehoorzaamheid was zegen in dit leven, niet het leven hierna.

De wet en het Oude verbond brachten zonde aan het licht, maar het nieuwe verbond in Christus brengt redding en is daarom een veel beter verbond.

We lezen dan ook van verschillende personen in de Bijbel dat zij zich keurig aan de wet hielden. Bij voorbeeld:

Paulus zegt van zichzelf:

Hand. 23:1 terwijl hij de ogen op de Raad gevestigd hield: Mannenbroeders, ik heb voor God met een volkomen zuiver geweten gewandeld tot op deze dag.

Fil. 3:4, 6 als iemand anders denkt te kunnen vertrouwen op het vlees, ik nog meer: wat de rechtvaardigheid betreft die in de wet is, onberispelijk.

Over Zacharias en Elisabeth zegt Lukas:

Lukas 1:6 Zij waren beiden rechtvaardig voor God en wandelden onberispelijk volgens alle geboden en verordeningen van de Heere.

De rijke jongeling die naar Jezus kwam zei over de wet:

Mat. 19:20 Al deze dingen heb ik in acht genomen van mijn jeugd af; wat ontbreekt mij nog?

Hizkia bidt tot God met de woorden:

2Kon.20:3 Och HEERE, bedenk toch dat ik in trouw en met een volkomen (volmaakt) hart voor Uw aangezicht gewandeld heb en gedaan heb wat goed is in Uw ogen.

Dus het houden aan de wet was wel mogelijk, mits men daar voor wilde gaan.

Verkeerd Godsbeeld

Door de boeken van Leviticus en Deuteronomium te lezen en te denken dat God zo is, dan ontwikkelen we een verkeerd beeld van God.

Richard Dawkins (een van de bekendste atheïsten ter wereld) kwam daardoor tot de conclusie in zijn boek "God als misvatting":

"De God van het Oude Testament is aantoonbaar het onplezierigste karakter dat ooit in de verhalen is voorgekomen: Hij is jaloers en is er trots op; een kleingeestige, onrechtvaardige, onvergevingsgezinde control freak; een rancuneuze, bloeddorstige etnische zuiveraar: een vrouwen hatende, homofobe, racistische, infantiele, genocidale, kinderen-vermoordende, zeurderige, megalomane, sadomasochistische, wispelturige, boosaardige bullebak."

Zoals eerder gezegd, God toonde daar niet zijn werkelijke Vaderhart in deze boeken van het Oude Testament, maar een God die zich gedwongen aan het verbond moest houden wat het volk zelf had gewild en daardoor sancties moest opleggen bij ongehoorzaamheid.

Mozes' levenseinde

Nadat het verbond was veranderd in een Vazalverbond en Israëls mislukking was voorzegd, gaf God de opdracht aan Mozes om hierover een profetisch lied te schrijven voordat hij sterft. Een lied dat beschrijft dat al de ellende over het volk niet van hun afgoden komt, maar omdat ze zich van Hem hebben afgekeerd.

Heel dat lied is uitgeschreven in Deuteronomium 32 en het volk moest dat uit het hoofd leren.

Direct daarna volgt het verslag over de dood van Mozes en in hoofdstuk 34 opnieuw beschreven, hoogstwaarschijnlijk als aanvulling van Jozua na Mozes' dood.

Hierna is er geen hernieuwing van het verbond meer omdat een vazalverbond niet meer hoeft te veranderen bij een nieuwe leider. Het ging van generatie op generatie over en loopt door tot het einde van het Oude Testament.

Dan komt Jezus met een nieuw verbond in Hem. En heel veel wat de mensen van God dachten te weten wordt anders.

**Jezus kwam niet om Gods gedachte te veranderen over ons,
Hij kwam om onze gedachte te veranderen over God!**

Hij kwam openbaren hoe God werkelijk is. Hij zei: *“Als je Mij gezien hebt, dan heb je de Vader gezien.”* Als je wilt weten hoe God op zonde reageert, kijk dan hoe Ik daarmee omga. Als je wilt weten hoe God reageert op religie, kijk dan hoe Ik reageer op religie. (vb. Farizeer en de tollenaar in gebed - Lukas 18:11 vv).

Als je het hart van de Vader wilt kennen, ga dan niet naar Mozes, je gaat ook niet naar Elia, jij gaat ook niet naar Jesaja. Je kijkt naar Jezus. Hij deed wat de Vader zou doen. Hij zei wat de Vader zou zeggen. Hij was, zoals de Vader is. De wet en de reacties van God op de wet gaven niet het beeld van de Vader, maar van een God die moest reageren vanuit het verbond wat het volk wilde.

Daarom is de transfiguratie, de verheerlijking op de berg zo'n krachtig gedeelte. (Matheus 17:3; Markus 9:4 vv; Lukas 9:30 vv)

Mozes en Elia, de wet en de profeten staan daar met Jezus. Petrus, Jakobus en Johannes, worden wakker en Petrus zegt: hé, laten we drie tenten bouwen. Het woord voor tent is hier hetzelfde woord als voor tempel, tabernakel, of synagoge. Met andere woorden, laten we de wet aanbidden, laten we de profeten aanbidden, en laten we gewoon Jezus toevoegen aan ons jodendom en Judaïsme 2.0 vormen.

En op het moment dat ze zeiden, laten we drie synagogen bouwen, met andere woorden, laten we deze allemaal samen aanbidden, buldert God vanuit de hemel: Dit is mijn zoon. Hoor hem! En als ze dan vervolgens opkijken staat alleen Jezus nog daar en zijn Mozes en Elia verdwenen. De tijd van de wet is voorbij. De tijd van straf is voorbij.

In het Oude Testament leefden ze in de schaduw, kijkend naar het licht. Kijkend naar wat Jezus zou brengen. Een geheel nieuw verbond! Een tijd waarin wij nu leven. Het Nieuwe Verbond. Een veel beter verbond.

Een klein voorproefje van dat nieuwe verbond vinden we gedurende de regering van David, maar dat komt hierna aan de beurt.